EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA Araştırmaları Merkezi

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

56. Bülten

İSÜ İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ İSTANBUL

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

/istinyeuniv.edu /istinyeunivedu /istinyeunivedu

Haftanın Analizi

Artan Afetler ve Afet Yönetimi -2
Doç. Dr. Fahri Erenel-EPAM Müdürü

Bu konuyu işlediğim bir önceki yazımda 2020 yılı başından beri birçok afet ile karşılaştığımızdan bahsetmiştim. Bu konuyu farklı boyutları ile yazmaya devam etmeyi öngörmüşken Sakarya'nın Hendek ilçesinde bir havai fişek üretim tesisinde meydana gelen patlama dikkatlerimizi bu noktaya çevirdi. Yazının yazıldığı anda 6 can kaybımız ve aranmaya devam eden 1 kaybımız vardı. Ve 100'ün üzerinde yaralı. Hayatını kaybedenlerin yakınlarına ve Ülkemize başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Bu olayı birkaç farklı boyutta değerlendirmek gerekmektedir. Öncelikle tipik bir iş kazasıdır. İş Sağlığı ve Güvenliği boyutu bulunmaktadır. İkincisi bir afettir. Bir önceki yazıda afetlerin, insan, teknoloji ve doğa odaklı olmak üzere 3 şekilde oluştuğunu belirtmiştim. Bu olay, teknoloji ve insan odaklı bir afettir. Bir diğer boyutu ise Endüstriyel Tesis Kazası olmasıdır. Bu tür kazaların çevresel etkilerinin fazla olması ayrı bazı tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği açısından bakıldığında işyeri "çok tehlikeli "sınıfa dahil olmaktadır. Çalışan sayısı 200'e yakındır. Bu tür çok tehlikeli ve özellikle patlayıcı ve kimyasal maddelerle çalışma yapılan işyerlerinde etkili ve sürekliliği olan tedbirler almak önem taşımaktadır. Her bir çalışanın "Mesleki Yeterlilik Eğitim Belgesi" ne sahip olması, iş güvenliği eğitimlerinin verilmiş olması, sağlık muayenelerinin yapılmış olması, koruyucu ekipmanların kullanılıyor olması ve en önemlisi acil durum planları konusunda senaryolara dayalı eğitim ve tatbikatların uygulanması gerekmektedir. Bu konu bütün detayları ile müfettişler tarafından incelenecektir.

En tehlikeli konu, bu tür tesislerde denetim sayısının yetersizliğidir. Yapılan açıklamalar tesisin 3 ay önce denetlendiğini göstermektedir. Ancak, aradan 3 ay geçmiştir. Geçmişte benzer iş kazalarının yaşandığı bu tesisin daha sık aralıklarla ve habersiz olarak denetlenmesi gerekmektedir. Acaba, bu denetimde acil durum planı tatbikat olarak uygulatılmış mıdır? Ne eksiklikler görülmüştür? Görülen eksilikler tekrar gidilerek yerinde incelenmiş midir? Ayrıca, gelen denetçiler bu tür tesisler için yeterli yetkinliğe sahip midir?

Kurtulan bir çalışan, "patlama ile birlikte bize daha önce bildirilen yere gittik,ancak bu yer bizi korumuyordu. Üzerimize gelen parçalar/maddeler

nedeniyle bu noktadan süratle ayrılmak zorunda kaldık, ağaçlık bölgelere doğru kaçtık." söylemi belirlenen "Acil Durum Toplanma Bölgesi"nin yeterli özellikleri taşımadığı ve koruma sağlamadığını göstermektedir.

Ayrıca, çok tehlikeli işyerlerinde sadece mevzutta belirtilen sürelere bağlı kalarak değil daha sık aralıklarla risk değerlendirmesi yapılmalı ve proaktif davranılarak tedbirler önceden alınmalı ve teknoloji her kademede kullanılmalıdır.

Kimyasal maddelerden meydana gelen kazalar, önemli sağlık, çevre ve güvenlik problemlerine yol açmaktadır. Hafızalara teknolojik afetler olarak geçen bu kazaların sebeplerine bakıldığında birçoğu'nun basit önlemler ile önlenebileceği değerlendirilmektedir. Bu tür endüstriyel tesislerde meydana gelen kazaların önlenmesine yönelik olarak 2019 yılında yayımlanan "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" içeriği son derece kapsamlı bir mevzuattır. Yapılması gerekenler ayrıntılı olarak açıklanmıştır. "Patlama olan tesiste bu yönetmeliğin gereği ne ölçüde yerine getirilmiştir ?" sorusunun cevabı ayrı bir soru işaretidir.

Türkiye'de afet ve iş kazaları, önlenemeyen ve ciddi kayıplara yol açan iki önemli sorun alanımızdır. İş kazalarını önlemekte alınan her türlü tedbire rağmen yetersiz kalıyoruz. İş Güvenliği Meclisi verilerine göre, Ocak ayında 114 Şubat ayında 133, Mart ayında 113 , Nisan ayında 221 ve Mayıs ayında 156 işçi yaşamını yitirmiştir. 2020 yılının ilk beş ayında iş kazaları sonucu en az 737 işçi hayatını kaybetmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu(SGK) verileri ile bu veriler arasında fark olduğu dikkate alınarak değerlendirme yapılmalıdır. SGK 5510 sayılı kanun kapsamında sadece sigortalı çalışanları ve söz konusu kanunda belirtilen iş kazası sayılabilecek durumları dikkate almaktadır. Oysa ülkemizin gerçeği, sigortasız ve çocuk çalışan sayısı oldukça fazladır. Sonuç sadece rakamlara indirgenmeyecek kadar önemlidir. Her bir kayıp bir eve ateş düşürmekte ve bu ateş ömür boyu o ailenin bireylerini etkilemeye devam etmektedir.

Ülkemizde bu konularda yasal boşluk bulunmamaktadır. Sorun; uygulama, denetim /kontrol, hızla sonuçlanmayan hukuki davalardır. Kazaların bu kadar çok olmasının nedenleri üzerine yapılmış çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Çözüm insan odaklıdır. Güvenlik kültürünü toplumun bütün kesimine bir değer olarak yerleştirmekten geçmektedir.

01 Temmuz 2020 tarihinde 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerleri (manav, market, apartmanlar vb.) ile kamu işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi hizmeti almaları zorunlu hale getirilmiştir.İş Sağlığı ve Güvenliği

Kanununu çıktığından beri birçok kez ilave maliyet getireceği gerekçesi ile ertelenen bu konu her yıl Haziran ayı geldiğinde ertelenmesi için tekrar kamuoyu çalışmalarına başlandığı görülmektedir. Oysa, bu konuyu sıfır maliyetle veya çok düşük maliyetlerle yerine getirmek mümkündür. Ancak,iş güvenliğini nasıl etkin yapabiliriz? diye düşünce üretmekten ziyade, sadece maliyet unsuru olarak gördüğümüz sürece can kayıplarına yenilerinin ekleneceği muhakkaktır. Ülkemizde işyerlerinin %99.7'si 1 kişi ile 249 kişi istihdam eden KOBİ'lerden oluşmakta, iş kazalarının % 83'ü KOBİ'lerden meydana gelmektedir.Bu istatistiki bilgi bile konunun uygulanmasının ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Deprem üzerine çalışmaları ile tanınan yer bilimci Prof. Dr. Naci Görür, yeni çıkan "Türkiye'de Deprem-Az gittik uz gittik" başlıklı kitabı ile ülkemizde ki deprem gerçeğine ve özellikle İstanbul Depremine bir kez tedbir alınması doğrultusunda vurgu yapmaktadır. En az 7.2 şiddetinde bir İstanbul Depremi beklendiğini belirten Görür, İstanbul'da yaklaşık 960 bin civarında riskli bina bulunduğunu belirtmektedir. Yapmamız gereken bellidir. Tedbir almak. Şu üç kelimeyi unutmayalım. Deprem sırasında uygulayalım ve uygulatalım:
ÇÖK-KAPAN-TUTUN.

Yasın beş evresi teorisi' nasıl gelişti, hangi alanlara uyarlandı?

Lucy Burns-BBC News
https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-53277610

İnkâr, öfke, pazarlık, depresyon ve kabullenme... Bunlar yasın beş evresi olarak biliniyor. Yaşadığımız üzücü olaylarda çoğu insanın bu aşamalardan geçtiği varsayılıyor.

Öyle ki büyük şirketlerin bile yapacakları önemli değişikliklerde bu evreleri gözeterek adım attığı söyleniyor.Koronavirüs salgını sürecinde de duygu dünyamızda bu aşamalardan geçtiğimize işaret eden bir mülakat büyük ilgi gördü.

Peki herkes üzüntüyü, yası aynı şekilde mi yaşar?İsviçreli psikiyatrist Elisabeth Kübler-Ross 1969'da yayımlanan **Ölüm ve Ölmek Üzerine** adlı kitabında, hastalara ölüm teşhisi konduğunda hangi duygusal aşamalardan geçtiğine dair bir sınıflandırma yapmıştı.

- **İnkâr**: "Hayır, ben değilim, doğru olamaz bu"
- **Öfke**: "Niye ben?"

- **Pazarlık**: "iyi tavır" yoluyla ölümü geciktirme çabaları
- **Depresyon**: hastalığa tepki gösterme ve ölüme hazırlanma sürecinde yaşanır
- **Kabullenme**: "Çıkılan uzun yolda son durak noktası"

Kübler-Ross bunları "savunma mekanizmaları, çok zor durumlarla başa çıkma yolları" şeklinde tarif etmişti.Ancak Kübler-Ross bu başlıkların her birine kitabında bir bölüm ayırmış olsa da bu süreç sadece beş evreden ibaret değildi; şok, hazırlık, umut gibi başka 10-13 aşamadan da söz ediliyordu.

Bu beş evre teorisi giderek daha popüler oldu; doktor ve terapistlerin eğitiminde kullanıldı, hastalara ve ailelerine bunlar temel alınarak bilgi verildi.

Bu aşamaları birçok farklı duygusal deneyimlere uygulayan binlerce akademik araştırmaya da konu oldu. Bunlar arasında, atletlerin kariyerlerine son veren yaralanmalara hazırlanması ve Apple'ın iPhone 5 modeline tüketicilerin tepkisi gibi konular da var.

Bu evreler idari amaçla da kullanılıyor. Boeing'den IBM'e birçok büyük şirket, büyük değişime gittikleri dönemlerde çalışanlarını idare etmede Kübler-Ross Değişim Eğrisi adını verdikleri bir yöntem kullanıyor.

Kübler-Ross ile birlikte **Yas ve Yas Tutmak** adlı kitabı yazan David Kessler, bu evrelerin koronavirüs salgını sürecine de uygulanabileceğini söylüyor. Harvard Business Review dergisine verdiği mülakat, bu kriz dönemini anlamladırmaya çalışan birçok insan açısından önemli bir kaynak olarak görüldü ve elden ele yayıldı.

Bu mülakatta Kessel bu evreleri pandemi sürecinde şu şekilde uygulamıştı:

"Başlangıçta bolca inkâr oldu: Bu virüs bizi etkilemez. Sonra öfke geldi: Beni evde kalmaya zorluyor, hareketlerimi engelliyorsunuz. Pazarlık evresinde: Tamam, eğer sosyal mesafe kuralına iki hafta uyarsam her şey yoluna girecek, değil mi? Ardından üzüntü başladı: Bu ne zaman bitecek bilmiyorum. Sonunda kabullenme aşamasına varıldı: Bunlar oluyor, nasıl yol alacağıma bakmam lazım.

"Tahmin edeceğiniz gibi güç, kabullenmede yatıyor. Kabullenme ile kontrolü ele geçirdiğimizi düşünüyoruz. Ellerimi yıkayabilirim. Sosyal mesafe uygulayabilirim. Sanal ortamda nasıl çalışacağımı öğrenebilirim."

Columbia Üniversitesi Kayıp, Travma ve Duygu laboratuvarı başkanı klinik psikoloji profesörü George Bonanno, bu modelin "bir yol haritası" olarak görülebileceğini söylüyor.

"İnsanlar acı çekerken 'Ne kadar sürecek? Bana ne olacak?' bilmek isterler. Tutunacakları bir şey ararlar. Evreler modeli de onlara bunu sağlıyor."

Sosyal psikoloji uzmanı Charles A Corr ise "Size bu durumlarda olan insanları kategorize etmek için kolay bir yol sunuyor" diyor.

Ancak Bonanno, bu sınıflandırmanın yarardan çok zarar verebileceğini söylüyor. "Bu aşamalardan geçmeyen insanlar, ki çoğu insanın öyle olduğunu söyleyebilirim, üzüntüyü ve yası yanlış tecrübe ettiklerini düşünebilir... Bundan dolayı terapiste gitmeleri gerektiği sonucunu çıkarabilirler."

Kübler-Ross 1969'da Chicago'da bir lösemi hastası ile mülakat yaparken izleyiciler de tek yönlü aynanın arkasından izliyor

Üzüntünün ve yasın beş aşamalı olduğuna dair somut bir veri de yok aslında. 2007'de yayımlanan ve kısa bir süre önce bir yakınını kaybetmiş insanlarla mülakatlara dayanan bir araştırmada, Kübler-Ross'un sıraladığı aşamalar farklı kombinasyonlar halinde görülmüş, fakat tüm aşamalarda hakim olan duygunun kabullenme olduğu sonucuna varmıştı. İnkar (ya da inanmama) düşük seviyede kaydedilmiş, en baskın ikinci duygunun ise bu aşamalarda adı geçmeyen 'özlem' duygusu olduğu belirtilmişti. Ancak bu araştırma da seçici örnekleme ve bulgularını aşırı abartma nedeniyle daha sonra eleştirilmişti.

Charless Corr da Kübler-Ross'un yasla ilgili sınıflandırmayı yaparken 'evre' veya 'aşama' sözcüklerini kullanmamış olsaydı belki bugün daha iyi bir yerde olacağını, ancak o zaman da insanların belki bu kadar dikkatini çekmemiş olacağını belirtiyor.

Corr, tıbbi semptomlar gibi beş sabit aşamadan söz edilmesinin Kübler-Ross'un çalışmasından çıkarılması gereken asıl dersleri gölgelediği kanısında.

Ross, ölüm hakkında daha rahat konuşulması gerektiğini düşünüyor, ölümcül hastaların bu teşhisle başa çıkabilmesine, bakıcıları ve aile üyelerine yardımcı ve destek olmak istiyordu. Ayrıca insanların yaşamın sınırsız olmadığını ve mümkün olduğunca iyi yaşamak gerektiğini anlamalarını istiyordu.

1983'te BBC'yle yaptığı mülakatta, "Ölüm döşeğindeki insanlar bize sadece ölümü değil yaşamı da öğretebilir" demişti.Time dergisi 1999'da Kübler-Ross'u 20. yüzyılın en önemli 100 düşünürü arasında sıralamıştı.

Ancak daha sonra çalışmalarının merkezine 'ölümden sonra neler oluyor?' sorusunu alıp, ölümden dönen insanlar ve ruhlarla bağlantı kuran medyumları araştırmaya başladığında mesleki itibarını da yitirmeye başladı.

1979'da bağlantılı olduğu Jay Barham adlı bir medyumun adı kadınların taciziyle ilgili bir skandala karışmıştı.

1980'lerde ABD'nin Virgina bölgesinde bölge sakinlerinin itirazlarına rağmen ölmek üzere olan AIDS hastaları için bir huzurevi kurmuş, 1995'te çiftlik evi yakılmış ve Ross, art arda felç geçirmişti. Arizona'daki oğlu Ken'in yanına taşınıp son yıllarını orada geçirdi.

Amerikan televizyonunun ünlü ismi Oprah Winfrey ile yaptığı son mülakatında kendi ölümü ile ilgili duygularını "sadece öfke, öfke, öfke" şeklinde ifade etmişti.

Ken ise "Ne yazık ki kamuoyu onun kendi aşamalarını yaşamasını istemedi. Ölümün büyük doktorunun melek gibi davranıp durumu hemen kabullenmesini

istedi, ama hepimiz yas ve kayıp ile farklı şekillerde başa çıkmaya çalışıyoruz" diyor.

David Kessler'e göre yas ve üzüntünün anahtarı anlamlandırmada yatıyor. Kessler bunu Ross'un ailesinin izniyle onun evreler listesine altıncı evre olarak eklemiş.

"Anlam bulmanın milyonlarca farklı yolu var. Örneğin, 'sevdiğim kişinin ölümü beni daha iyi bir insan haline getirdi' veya 'onun ölümü olmaması gereken bir şekilde oldu, bu yüzden dünyayı daha güvenli bir yer haline getirmem lazım ki başkaları aynı şekilde ölmesin' gibi."

Farklı teoriler

Charles Corr, Hollandalı araştırmacılar Margaret Stroebe ve Henk Schut'un geliştirdiği "ikili süreç modeli"ne işaret ediyor. Buna göre, yas sürecindeki insanlar, kayıplarını hazmetme ile hayattaki yeni zorluklara hazırlanma arasında gidip gelirler.

Bonanno ise yas için dört farklı yön tespit ettiğini söylüyor. Çoğu insan dayanıklılık gösterip depresyona girmezken, bazıları kronik yasa bürünüp yıllarca ondan kurtulamaz, bazıları daha önce yaşadıkları depresyonun depreştiğini, bazıları ise sevdiklerini kaybettikten sonra ruh hallerinde bir iyileşme bile hissedebilir.

Bonanno, çoğunluğun sonunda bu durumdan çıkıp normale döneceğini belirtiyor, ancak bu sınıflandırmanın yasın evreleri teorisi kadar net olmadığını da kabul ediyor.

Yas, kontrol etmesi zor ve rahatsız edici bir süreçtir. Yanılsama bile olsa, bundan çıkış yolu ile ilgili bir yol haritasının olması fikri insanı rahatlatır.

Elisabeth Kübler-Ross, Yas ve Yas Tutma Üzerine adlı son kitabında, evreler teorisiyle "karmaşık duyguları düzenli paketlere tıkıştırmayı amaçlamadığını" ifade etmişti.

Sağlık Bakanlığı okullarda alınması gereken Kovid-19 önlemlerini belirledi

https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/saglik-bakanligi-okullarda-alinmasi-gereken-kovid-19-onlemlerini-belirledi/1900319

Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulunca hazırlanan "**Kovid-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi**"nde, 31 Ağustos'ta açılacak okullarda alınacak önlemler yer aldı.

Rehbere göre, okul binasının girişleri ve içerisinde uygun yerlere kurallar, sosyal mesafe, maske kullanımı, el temizliği ve öğrencilerin hangi koşullarda okula gelmemesi gerektiğini açıklayan bilgilendirme afişleri asılacak. Okul binası girişleri ve içerisinde uygun yerlerde el antiseptiği bulundurulacak.

Kovid-19 bulaşma riskini en aza indirmek için şu önlemlere uyulması gerekecek:

Kovid-19'dan sorumlu bir okul yöneticisi görevlendirilecek.

- Eğitim faaliyetine başlamadan önce okul binasının genel temizliği su ve deterjanla yapılacak.

- Okullarda temassız ateş ölçer, maske, sıvı sabun ve el antiseptiği veya en az yüzde 70 alkol içeren kolonya bulundurulacak. Kullanılmış maskeler için kapaklı çöp kutuları temin edilecek.

- Okullarda en az 4 metrekareye bir kişi düşecek şekilde personel ve öğrenci planlaması yapılacak, içeriye alınması gereken kişi sayısı buna göre düzenlenecek.

- Sınıf, çalışma salonları, işlikler, yemekhane, kantin ve benzeri toplu kullanım alanları, kişiler arasındaki sosyal mesafe en az 1 metre olacak şekilde düzenlenecek.

- Kovid-19 kapsamında alınacak önlemler okulun varsa web sayfasında yayımlanacak, okul açılmadan önce velilere e-okul, e-posta gibi iletişim kanallarıyla bilgilendirme yapılacak.

- Okulların açılmasıyla velilere, özel hazırlanmış "Bilgilendirme Formu ve Taahhütname" iki nüsha halinde imzalatılacak, bir nüshası velilere verilecek. Taahhütnamede, "Çocuğumun ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı, ishal şikayeti olması durumu ile aile içerisinde solunum yolu şikayetleri gelişen veya solunum yolu enfeksiyonu hikayesi ile hastane yatışı yapılan kişi varlığında

ya da Kovid-19 tanısı alan kişi bulunması durumunda çocuğumu kuruma getirmememem ve bu durumu okula bildirmem gerektiği konusunda bilgilendirildim. Yukarıda belirtilen durumlarda çocuğumu okula getirmeyeceğimi ve getirmeme sebebimi okul yönetimine bildirmeyi kabul ve taahhüt ederim." ibareleri yer alacak.

- Öğrencilerin bırakılması ve alınması sırasında personel ve veliler sosyal mesafe kurallarına uyacak, maske takacak.

- Mümkünse her gün aynı velinin öğrenciyi alması ve bırakması, büyükanne, büyükbaba gibi 65 yaş üstü kişiler veya altta yatan hastalığı olanların öğrencileri bırakıp almaması sağlanacak.

- Okula giriş/çıkış saatlerinde öğrenciler, veliler tarafından okul dışında teslim alınıp bırakılacak.

- Okulda bulunan öğretmen, öğrenci ve diğer çalışanlar maske takacak, maskesi olmayanlar için bina girişinde maske bulundurulacak. Okulda bulunan kişilerin tümü kuralına uygun maske takacak, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilecek. Yeni maske takılırken ve sonrasında el antiseptiği kullanılacak.

-Sınıflara, koridorlara, giriş ve çıkışa yakın alanlara el antiseptikleri yerleştirilecek. El antiseptiğini yutma riskine karşı küçük öğrenciler bunları kullanırken mutlaka denetlenecek.

- Öğretmen, öğrenci ve diğer çalışanlar el hijyenini uygulayacak.

- Lavaboların yakınına el yıkama adımlarını açıklayan posterler yerleştirilecek.

- Okullarda sık dokunulan kapı kolları, merdiven korkulukları, elektrik düğmeleri gibi yüzeylerin temizliği ve dezenfeksiyonu sık sık yapılacak.

- Okullara salgın döneminde mümkünse ziyaretçi kabul edilmeyecek.

- Sınıf ve odalar pencereler açılarak düzenli şekilde sık sık havalandırılacak. Havalandırmada doğal havalandırma tercih edilecek. Klima olması durumunda ise Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan klima önlemlerine uyulacak.

- Salgın döneminde zorunlu olmayan toplu etkinlikler yapılmayacak. Yapılması gerekli etkinliklerin açık alanda yapılması tercih edilecek. Etkinliklerde maske takılacak, sosyal mesafe kurallarına uyulacak.

- Okullarda öğretmen, yönetici, personel toplantıları gibi idari toplantılar temastan kaçınmak amacıyla mümkün oldukça telekonferans yöntemiyle yapılacak.

- Öğrenci ve personelin salgın döneminde ruh sağlığı, psikososyal destek ihtiyaçları için okullarda bulunan Psikolojik Danışma Rehberlik birimleri Sağlık Bakanlığının bu konudaki önerileri doğrultusunda hareket edecek.

- Okulun ilk haftasında Kovid-19 bilgilendirmesi yapılacak

Rehbere göre, okulun ilk haftasındaki başlangıç derslerinde öğrencilere Kovid-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hakkında bilgi verilecek.

Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan veya gelişen, Kovid-19 tanısı alan veya temaslısı olan öğretmen, öğrenci ya da çalışanlar tıbbi maske takılarak, sağlık kurumuna yönlendirilecek. Okuldayken semptomu başlayan öğrencilerin en kısa sürede ailesi ile iletişime geçilecek ve hasta öğrenci ayrı bir yerde izole edilecek. Hasta öğrencilerin yakın temaslısı öğrenci ve personel evlerine gönderilecek, il/ilçe sağlık müdürlüğüne bildirilecek.

Öğrenciler ile 1 metreden yakın temas olasılığı olan öğretmen ve diğer çalışanların tıbbi maskeye ek olarak yüz koruyucu da kullanması sağlanacak. Antiseptik içeren sabun yerine normal sabun yeterli olacak. Yapılan iş, eldiven kullanımını gerektirmiyorsa, Kovid-19'dan korunmak amacıyla eldiven kullanılmayacak.

Öğrenciler, öğretmenler ve diğer çalışanların dinlenme alanlarında en az 1 metrelik sosyal mesafeyi koruması ve maske takmayı sürdürmesi gerekecek.

Okul güvenlik görevlileri de yüz yüze temas olasılığını azaltmak için camlı kabinlerde bulunacak, kişisel koruyucu ekipmanları kullanacak.

Eğitim alanları ve sürecinde alınması gereken önlemler

Rehbere göre, dersler sırasında öğretmen ile öğrenciler arasında en az 1 metre mesafe olacak şekilde oturma düzeni oluşturulacak ve maske takılacak. Sınıflarda oturma düzeni yüz yüze gelecek şekilde karşılıklı değil, çapraz oturma şeklinde olacak. Temaslı takibi için sınıflarda aynı öğrencinin aynı yerde oturmaları sağlanacak.

Dersler mümkün olan en az kişi sayısı ile yapılacak, birkaç sınıfın bir araya gelmesi ile ortak yapılan derslerde oturma düzeni sosyal mesafe en az 1 metre olacak

şekilde olacak. Damlacık oluşturması nedeniyle sınıf içinde yüksek sesli aktiviteler yapılmayacak. Kitap, kalem gibi eğitim malzemeleri kişiye özel olacak, öğrenciler arası malzeme alışverişi yapılmayacak.

Öğrenciler gün boyu aynı sınıflarda ders görecek, sınıf değişikliği yapılmaması sağlanacak. Değişiklik zorunlu ise sınıfların her kullanım sonrası havalandırılıp temizlik ve dezenfeksiyonu yapılacak.

Öğrencilerin günlük grup etkinliklerinde hep aynı grup ile etkinliğin yapılması sağlanacak. Sanat, müzik, beden eğitimi gibi derslerde grupların birbirine karışması önlenecek. Öğrencilerin toplu halde bir arada bulunmalarını önlemek amacıyla ders araları, teneffüsler sınıflar sıraya konularak düzenlenecek.

Okullarda toplu olarak kullanılan koridorlar, kantin, spor salonu gibi yerlerin daha az sayıda kişiyle ve dönüşümlü olarak kullanılmasına dikkat edilecek.

Kovid-19 vakası olması durumunda o sınıf, oda boşaltılacak, 24 saat süreyle havalandırılacak ve boş tutulması sağlanacak, temizliği yapılacak.

Kantin, büfe ve benzeri yerlerde tek kullanımlık bardak, tabak kullanılacak

Rehbere göre, okul spor salonunda ve varsa havuzda maske kullanımı, hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulacak.

Kütüphanede maske kullanımı, el hijyeni ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere riayet edilecek.

Kurum bünyesinde bulunması halinde kantin, büfe ve benzeri yerlerde maske kullanımı, hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulacak, buralarda tek kullanımlık bardak, tabak benzeri malzemeler kullanılacak.

Kurum bünyesinde varsa giysi, kitap ve kırtasiye malzemesinin satışının yapıldığı okul mağazasında hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulacak. Satışlar, mümkün olduğunca telefon ve internet üzerinden karşılanacak hale getirilecek.

Mağaza satışında temassız ödeme tercih edilecek veya temaslı ödemelerde her kullanım öncesi alkol bazlı el antiseptiği ile el hijyeni sağlandığından emin olunacak.

Kurum bünyesinde bulunan ofisler ve buradaki hizmetlerin sunumu sırasında Sağlık Bakanlığınca yayımlanan "COVID-19 Kapsamında Ofis ve Büro Sisteminde Faaliyet Gösteren Tüm İşletmelerde Alınması Gereken Önlemler"e uyulacak.

Yemekhane girişlerine el antiseptiği

Yemekhane girişlerine el antiseptiği konulacak ve öğrencilerin yemekten önce ve hemen sonra ellerini yıkaması sağlanacak.

Yemekhanede masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metre olacak şekilde düzenleme yapılacak.

Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için yemek saatleri gruplara göre belirlenecek ve mümkün ise aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanacak.

Çay içme molalarında da benzer kurallara dikkat edilecek.

Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile ellerin kurulanması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkan veren düzenlemeler yapılacak.

Açık büfe servisi yapılmayacak

Bardak ve tabak gibi ortak kullanılan eşyalar her kullanım sonrasında su ve deterjanla yıkanacak ve sonraki kullanımına kadar temiz bir ortamda saklanacak.

Baharat, kürdan, tuz ve benzeri malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulması sağlanacak. Masalarda açıkta baharat, kürdan, tuz, ekmek bulundurulmayacak.

Yemekhane görevlileri, kişisel hijyen kurallarına uygun davranacak ve tıbbi maske takacak.

Masada yeme ve içme dışında maske takılacak, açık büfe yemek servisi yapılmayacak. Yiyecek hazırlamada kullanılan lavabolar başka hiçbir amaçla kullanılmayacak.

Yemekler okul bünyesinde hazırlanıyorsa Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan "COVID-19 Kapsamında Restoran, Lokanta, Kafe Pastane, Börekçi, Tatlıcı Ve İçerisinde Yeme-İçme Hizmeti Sunan İşletmelerde Alınması Gereken Önlemler"e uyulacak.

Okul taşıtlarında maske zorunluluğu

Okul taşıtları için servis şoförleri, işveren tarafından Kovid-19 hakkında bilgilendirilecek.

Servis şoförleri, kişisel hijyen kurallarına uygun şekilde hareket edecek ve aracın içinde mutlaka tıbbi maske kullanacak.

Araç içine Kovid-19 ile ilgili uyulması gereken kurallar görünür bir şekilde asılacak, şoför ve yolcuların bu kurallara uyması sağlanacak. Araçlarda giriş kapısının yanına el antiseptiği konulacak.

Servisle ulaşım sağlayan öğrenci, öğretmen ve çalışanların maske takması ve her gün aynı yere oturması sağlanacak.

Servislerde, Sağlık Bakanlığınca yayımlanan "COVID-19 Kapsamında Personel Servis Araçlarıyla İlgili Alınması Gereken Önlemler"e uyulacak.

Eşyalara sosyal mesafe ayarı

Kovid-19 kapsamında yurt yatakhanelerinde kalacak öğrenci sayısı yeniden gözden geçirilecek ve mümkün olan en az öğrenci ile hizmet vermeye devam edilecek.

Mümkün olduğu sürece öğrencilerin oda değişikliğine izin verilmeyecek. Yatakhanelerde sosyal mesafenin korunmasını sağlayacak şekilde eşyaların düzenlenmesi yapılacak.

Yatakhane girişlerine el antiseptiği konulacak. Yatakhanelerde sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurulacak, yatak ya da ranzalar en az 1 metre aralıklarla yerleştirilecek.

Yatak ya da ranzaların yan yana olanlarının "bir baş bir ayak ucu" şeklinde konumlandırılacak, ranzada alt ve üst yatışlarda "bir baş bir ayak ucu" şeklinde düzenlenecek.

Yatakhaneler yeterli ve düzenli şekilde havalandırılacak, sık sık pencereler açılacak.

Duş yerlerinde sosyal mesafe kuralı

Odalarda kalan öğrenci sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/banyo olanağı sağlanacak.

Duş yerleri ve tuvaletlerde sosyal mesafe kuralına dikkat edilecek. Duş bataryası, musluk, sabunluk ve benzeri elle kullanım yerine sensörlü olanların kullanımı teşvik edilecek.

Duş ve tuvaletler sık aralıklarla, mümkünse her kullanımdan sonra dezenfekte edilecek. Tuvalet ve lavabolarda su, sıvı sabun, tuvalet kağıdı, kağıt havlu ve çöp kutusu bulundurulacak. Duş, kabin ve tuvaletler kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılacak.

Öğrenci odalarında, aynı odada kalan öğrenciler dışında kişilerin bulunmasına izin verilmeyecek.

Yatakhanede gıda maddesi bulundurulmayacak ve tüketilmeyecek.

Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı ve dolap aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılacak.

Okul mescitleri su ve deterjanla temizlenecek

Okul mescitlerinde 4 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde planlama yapılacak, girişinde el antiseptiği bulundurulacak.

Mescide girerken ve namaz esnasında maske takılmaya devam edilecek.

Abdest alırken ve namaz kılarken sosyal mesafeye (en az 1 metre) uyulacak.

Mescit içerisindeki Kur'an-ı Kerim dahil diğer kitaplar kilitli dolaplarda bulundurulacak, ortak kullanımı önlenecek. Ortak kullanımda olan tespih, takke, rahle kaldırılacak. Seccadeler ve tespihler kişiye özel olacak.

Mescit günde en az bir defa temizlenecek ve sık sık havalandırılacak.

Mescitte bulunan halılar su ve deterjanla temizlenecek, mescit ve abdest alınan yerlerin temizliğine dikkat edilecek.

Yüzey temizliğine dikkat edilecek

Okul binalarındaki her türlü eşya, araç ve gerecin, özellikle sık dokunulan yüzeylerin temizliğine dikkat edilecek.

Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen "Biyosidal Ürün Ruhsatı" bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilecek.

Halı, koltuk gibi yüzeyler su ve deterjanla silinebilecek, toz kaldırmayacak özelliğe sahip makineler ile yıkanabilecek. Bu amaçla sıcak buhar da uygulanabilecek.

Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılacak ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenecek.

Okuldaki sınıf, salon, yemekhane, yatakhane ve diğer tüm odaların kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılması sağlanacak.

"Klima ve vantilatör kullanılmayacak"

Merkezi havalandırma sistemleri bulunan okullarda ortamın havalandırması doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenecek, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılacak. Klimalar ve vantilatör kullanılmayacak.

Tuvaletlere el yıkama ile ilgili afişler asılacak, tek kullanımlık kağıt havlu ve tuvalet kağıdı konulacak. Hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmayacak.

Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulacak ve devamlılığı sağlanacak. Tuvaletlerdeki bataryalar ve sabunluklar mümkün olduğunca fotoselli olacak.

Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanacak. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp çöp kutusuna atacak, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkayacak, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılacak.

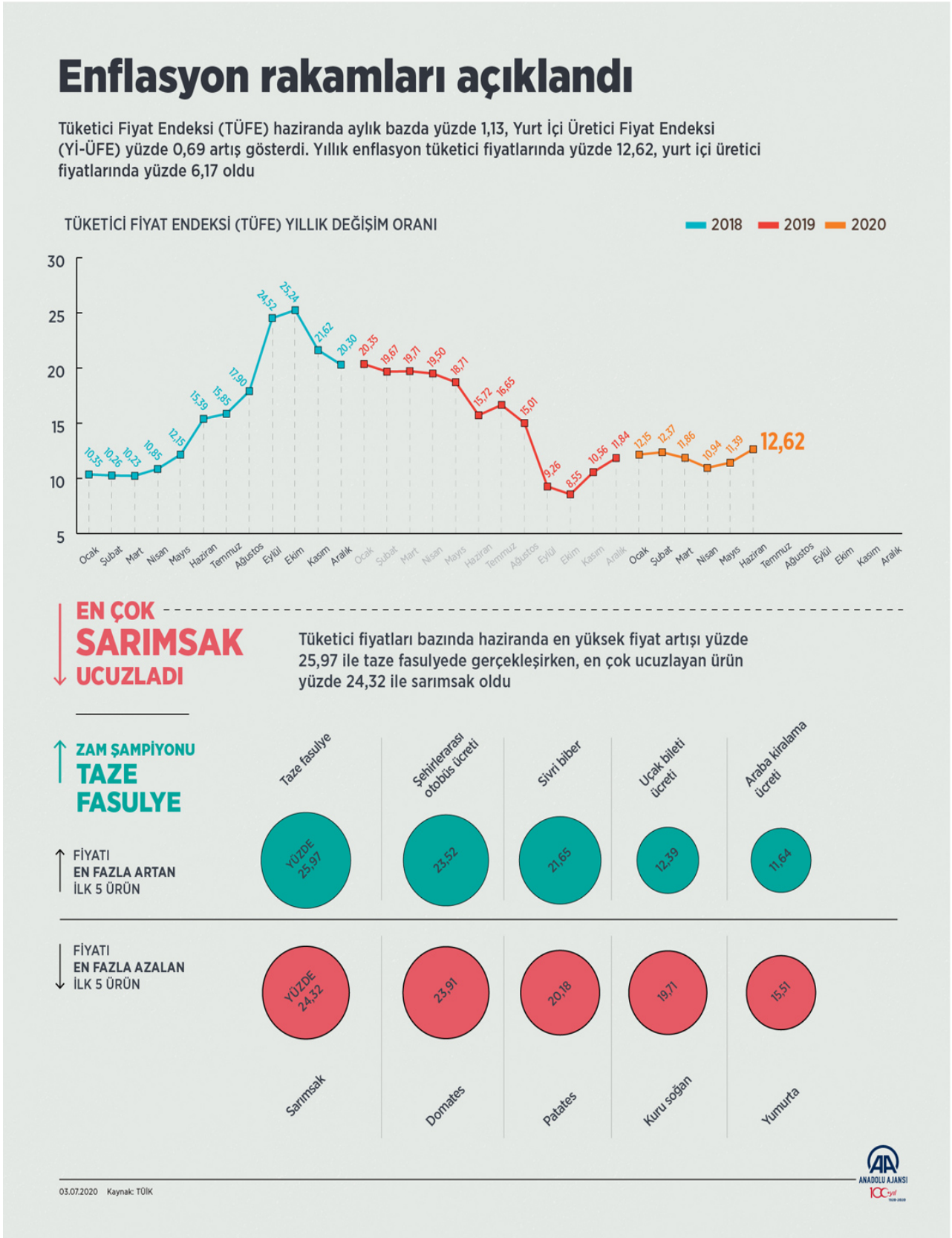

https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/19306

Marmara'da haziran yağışlarında büyük artış

Haziran ayı boyunca devam eden yağışlar, kimi illerde sel vakalarına neden olurken, bu ayda yağışlar ülke genelinde normaline göre yüzde 28 artış gösterdi

Haziranda yağışlar ülke genelinde normalin üzerinde oluşurken, ***geçen yıl yağışlarının altında kaldı***

(MİLİMETRE)

ÜLKE GENELİNDE 2020 HAZİRAN AYI YAĞIŞ TOPLAMI

2019 HAZİRAN	2020 HAZİRAN
47,3	39,5

30,8 ortalama

- Yağışlar normaline göre **%28 artarken,** geçen yılın haziran ayı yağışlarına göre **%17 düştü**
- Son 7 yılın haziran yağışları ise **normalinin üzerinde** gerçekleşti

EN AZ YAĞIŞ ALAN İL

KİLİS

1 *(MİLİMETRE)*

EN FAZLA YAĞIŞ ALAN İL

KIRKLARELİ

139 *(MİLİMETRE)*

BÖLGELERE GÖRE HAZİRAN AYI YAĞIŞ ORTALAMASI

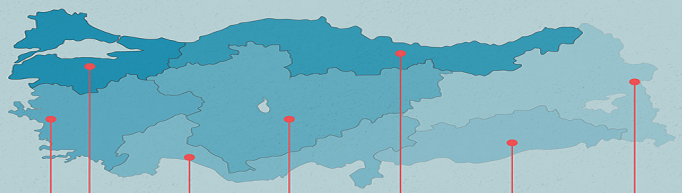

EGE BÖLGESİ
37,7
Yağışlarda normaline göre %95 artış, geçen yılın aynı dönemine göre %31 düşüş yaşandı

MARMARA BÖLGESİ
79,8
Yağışlarda normaline ve geçen yıl haziran ayına göre %100'den fazla artış gerçekleşti

AKDENİZ BÖLGESİ
Yağışlar normaline göre yüzde 4 ve geçen yılın haziranına göre yüzde 61 geriledi

İÇ ANADOLU BÖLGESİ
45,7
Yağışlarda normaline göre %42 artış, geçen yıl haziran ayı yağışlarına göre %34 gerileme görüldü

KARADENİZ BÖLGESİ
76,5
Yağışlarda normaline göre yüzde 39, geçen yıl haziran ayına göre yüzde 7 artış yaşandı

GÜNEY DOĞU ANADOLU BÖLGESİ
Yağışlar normaline göre %57, geçen yıl aynı dönemine göre %27 düştü

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ
Yağışlar normaline göre %44, geçen yıl haziranına göre %23 azaldı

(MİLİMETRE)

3 BÜYÜK ŞEHİRDE YAĞIŞLAR

İSTANBUL

83,2

- Haziran ayı yağış ortalaması **83,2** milimetre
- İstanbul'da yağışlar, normaline ve **geçen yıl haziran ayına göre %100'den fazla** arttı

ANKARA

55,9

- Haziran ayı yağış ortalaması **55,9** milimetre
- Yağışlarda, normaline göre %66,4 artış, **geçen yılın haziranına göre %22,1 düşüş görüldü**

İZMİR

23,6

- Haziran ayı yağış ortalaması **23,6** milimetre yağış düştü
- Yağışlarda normaline göre %100 artış, **geçen yılın haziranına göre % 11,3 düşüş yaşandı**

04.07.2020 KAYNAK: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

ANADOLU AJANSI

https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/19306

FETÖ sanıkları hesap veriyor

FETÖ'nün 15 Temmuz 2016'daki darbe girişimi ve örgütün yapılanmasına ilişkin temmuz ayında yurt genelinde sanık sayılarıyla öne çıkan 16 dava görülecek

TEMMUZ AYINDA GÖRÜLECEK DAVALARDAN BAZILARI

1 TEMMUZ

ANKARA

Dava adı: Akıncı Üssündeki eylemlere ilişkin dava (475 sanıklı)
1-29 Temmuz / 09.30

İSTANBUL

Dava adı: Futbolda şike kumpası davası (107 sanıklı)
1 Temmuz / 10.00

Dava adı: Kuleli'deki darbe girişimi davası (15 sanıklı)
1-3 Temmuz / 10.00

BALIKESİR

Dava adı: Balıkesir'deki darbe girişimi davası (5 sanıklı)
1 Temmuz / 16.00

2 TEMMUZ

ANKARA

Dava adı: Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı'ndaki darbe girişimi davası (521 sanıklı)
2-3 Temmuz / 09.30

SAKARYA

Dava adı: Hakan Şükür'ün babasının FETÖ'den yargılandığı dava (1 sanıklı)
2 Temmuz / 10.40

3 TEMMUZ

SAKARYA

Dava adı: Sakarya'daki FETÖ/PDY davası (34 sanıklı)
3 Temmuz / 10.00

6 TEMMUZ

ANKARA

Dava adı: Kara Kuvvetleri Komutanlığındaki darbe girişimi davası (142 sanıklı)
6-29 Temmuz / 09.30

İSTANBUL

Dava adı: FETÖ'nün AK Parti'yi işgal girişimi davası (10 sanıklı)
6-10 Temmuz / 10.00

ADANA

Dava adı: MİT tırlarının durdurulması davası (50 sanıklı)
6 Temmuz / 09.30

7 TEMMUZ

İSTANBUL

Dava adı: Hrant Dink cinayeti davası (76 sanıklı)
7-9 Temmuz / 11.00

14 TEMMUZ

ZONGULDAK

Dava adı: Zonguldak'taki FETÖ/PDY davası (15 sanıklı)
14 Temmuz / 10.00

16 TEMMUZ

ANKARA

Dava adı: Eski istihbaratçı Enver Altaylı hakkındaki FETÖ davası (4 Sanıklı)
16 Temmuz / 10.00

ZONGULDAK

Dava adı: Zonguldak'taki FETÖ/PDY davası (9 sanıklı)
16 Temmuz / 10.00

17 TEMMUZ

MUĞLA

Dava adı: Eski başyaver Yazıcı'nın yeniden yargılandığı dava (2 sanıklı)
17 Temmuz / 10.00

23 TEMMUZ

İSTANBUL

Dava adı: Ergenekon davası hakimlerinden Hüsnü Çalmuk'un FETÖ davası (1 sanıklı)
23 Temmuz / 11.00

30.06.2020

ANADOLU AJANSI

https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/19247

5 SORUDA
İsrail'in Batı Şeria'daki bazı bölgeleri "ilhak" planı

1
İSRAİL'İN "İLHAK" PLANINDA NELER YER ALIYOR?

- **İsrail yönetimi,** işgal altındaki Batı Şeria'da yer alan Filistin toprakları üzerindeki yasa dışı Yahudi yerleşim birimleri ve Ürdün Vadisi'ni **"ilhak" etmeyi planlıyor**
- "İlhak" edilecek bölgeler, **Batı Şeria'nın yaklaşık yüzde 30'unu** oluşturuyor
- "İlhak" edilecek bölgelerde yaşayan **Filistinlilere İsrail vatandaşlığı mı verileceği yoksa** işgal altındaki Doğu Kudüs'te olduğu gibi **sadece oturum izni mi tahsis edileceği** konusunda farklı görüşler dile getiriliyor

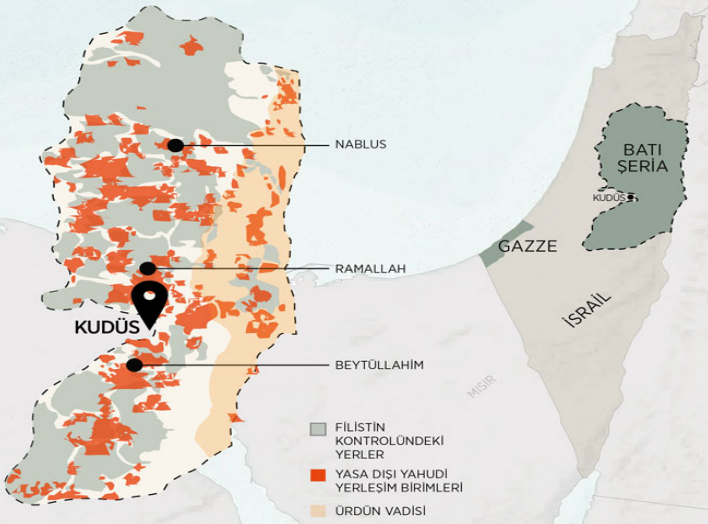

2
"İLHAK" PLANI NEDEN GÜNDEMDE?

- ABD Başkanı Trump'ın, açıkladığı **sözde Orta Doğu barış planında,** Batı Şeria'daki yasa dışı **Yahudi yerleşim yerlerinin "İsrail'in toprağı"** olarak kabul edilmesi ve Tel Aviv'in Filistin'e ait Ürdün Vadisi üzerindeki hakimiyetini sürdürmesi maddeleri yer alıyor
- **ABD ve İsrailli yetkililerden oluşan ortak komisyon**, sözde barış planının ardından söz konusu bölgelerin "ilhakı" için Batı Şeria'da **haritalandırma sürecine başlamıştı**
- İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ile Savunma Bakanı Gantz'ın imzaladığı **koalisyon anlaşmasına göre,** İsrail Başbakanı 1 Temmuz'dan itibaren Batı Şeria'daki yasa dışı Yahudi yerleşim birimleri ve Ürdün Vadisi'nin "ilhakını" kabine veya **meclisin onayına sunabilecek**

3
NETANYAHU İLE GANTZ ARASINDA NE TÜR FİKİR AYRILIKLARI VAR?

- **Netanyahu,** Batı Şeria'nın yaklaşık yüzde 30'nu oluşturan bölgelerin **tamamının "ilhak" edilmesini isterken**, Gantz, Filistinlilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerin "ilhak" edilmesine karşı çıkıyor
- İki lider "ilhak" planına ilişkin **fikir ayrıklarını gidermek** için bu ay iki kez bir araya geldi

4
ABD'NİN TUTUMU NEDEN ÖNEMLİ?

- İsrail'in planına ABD dışında **destek veren neredeyse başka bir ülke yok**
- **İsrail,** uluslararası tepkilere rağmen ABD'nin desteğini arkasına alarak **söz konusu planı uygulamak istiyor**
- **Washington'un onayı olmadan** Netanyahu'nun tek taraflı **"ilhak" planını hayata geçirmesinin zor** olduğu ifade ediliyor

5
"İLHAK" PLANI UYGULANIRSA NE OLUR?

- "İlhak" planı uygulanırsa, Filistin-İsrail sorununda **iki devletli çözüm olasılığının ortadan kalkacağı** belirtiliyor
- Filistin yönetiminin **geleceğini de tehdit ettiği** ifade ediliyor
- Planın, **bölgedeki tansiyonun yeniden yükselmesine** neden olacağı kaydediliyor
- Planın uygulanması halinde, Batı Şeria'daki mevcut **yasa dışı Yahudi yerleşim birimlerinin genişlemesi** ve yeni Yahudi yerleşim birimlerinin inşasının **önü açılacak**

29.06.2020

ANADOLU AJANSI

https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/19230

Kitap Tavsiyesi

Türkiye’nin önde gelen yerbilimcilerinden Naci Görür, depremlerle yaşamayı öğrenmesi gereken bir topluma bir başucu kitabı sunu-yor: Türkiye’de Deprem. Siyasi yönetimlerden kamu kuruluşlarına, yurttaşlardan sivil toplum örgütlerine kadar herkesin, her kesimin bilmesi gereken konuları, yıllarını bilime, bilimi de toplumun hizmetine sunmuş bir bilim insanının kaleminden okuyacaksınız:

Türkiye’de belli başlı fay hatları hangileridir?
Beklenen İstanbul depreminin sonuçları ne olacak?
Türkiye’nin ve İstanbul’un riskli bölgeleri nereler?
Bir sonraki deprem nerede olabilir?
Yerel yönetimler ve kamu kuruluşlarının çalışmaları yeterli mi?
Kanal İstanbul’un ve kentsel dönüşümün İstanbul depremine etkisi ne olabilir?
Depremle yaşamayı öğrenmek ne demek?

Prof. Dr. Naci Görür, bilimin, aklın, vicdanın sorumluluğuyla, yöneticilerinden yurttaşlarına kadar bütün bir topluma yeniden soruyor: “Orada kimse var mı?”

Türkiye’de Deprem kaderini kâr hırsına, sorumsuz yöneticilere teslim etmeyen, toprak altında bıraktıklarını unutmayan, hiçbir şey eskisi gibi olmamalı diyenlerin başucu kitabı.